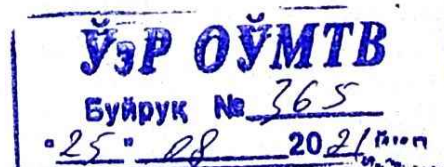

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

60220300– Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича)
бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент-2021

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети;

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «24» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий хужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		бет
1.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи</i>	4
1.1.	Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши</i> Малака талабининг қўлланилиши.....	4
1.1.2.	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши</i> бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи	4
1.2.1.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши</i> бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	4
1.2.2.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши</i> бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	4
1.2.3.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши</i> бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши</i> бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	5
2.	<i>60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши</i> бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....	6
2.1.	Умумий компетенциялар.....	6
2.2.	Касбий компетенциялар.....	6
	Библиографик маълумотлар.....	7
	Келишув варағи.....	8

1. 60220300 – Тарих (жаҳон мамлакатлари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.

1.1. Қўлланиш соҳаси.

1.1.1. 60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби **60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича)** таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- бакалаврият битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг ота-оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) бакалаврият таълим йўналиши – умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хунар таълим муассасаларида таълим йўналишига оид фанларни ўрнатилган тартибда ўқитиш, тарихий тадқиқотлар билан боғлиқ илмий-тадқиқот муассасалари ва ташкилотлари; давлат бошқарув органлари; давлат музейлари; нотижорат ташкилотлари; тарихий, маданий, маънавий меросни ўрганиш марказларида комплекс масалаларни ечиш мажмуасини камраб олади.

1.2.2. 60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- тарих соҳасига доир назарий муаммолар. Ўзбекистон ва жаҳон халқлари маданияти тарихи, тарихий обидалар, тарихий манбалар, сиёсий-ижтимоий, иқтисодий жараёнлар, жамиятнинг турли соҳалари ва уларнинг ривожланиш тарихи, миллатлараро этник муносабатлар, моддий ва маънавий маданият, умумий ўрта ва ўрта-махсус касб-хунар таълим тизимида таълим тарбия жараёни ва ҳоказо.

1.2.3. 60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим

йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- *илмий-тадқиқот фаолияти;*
- *маънавий – маърифий фаолият;*
- *ташкилий-бошқарув фаолияти;*
- *умумий ўрта ва ўрта-махсус, касб-ҳунар таълими тизимининг ихтисослигига мос таълим муассасаларида педагогик фаолият;*
- *турли хизматлар кўрсатиши ва шу қабиларни ўз ичига олади.*

1.2.4. 60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларининг касбий вазифалари.

60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Ташкилий-бошқарув ҳамда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш фаолиятида:

– ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;

– атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;

– жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;

– фикрлар ҳар хил бўлган шароитда тўғри қарор қабул қилиш;

– бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш **қобилиятига эга бўлиши лозим.**

– ЎМКҚТ тизимининг мос таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича назарий машғулотларни ўтказиш;

– ЎМКҚТ тизимининг мос таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича амалий ва лаборатория машғулотлари, жумладан ўқув устахонларида ўтказиш;

– замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ностандарт ўқув машғулотларини ишлаб чиқиш ва ўтказиш;

– ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

– нодавлат ва нотижорат ташкилотларда, хусусий тадбиркорлик субъектларида маънавий-маърифий ишлар бўйича менеджер сифатида фаолият юритиш **қобилиятига эга бўлиши лозим.**

Ахборот-таҳлилий фаолиятида:

– тарих ихтисослигига мос мавзулардаги лойиҳалар, манбалар, адабиётларни экспертиза қилиш бўйича эксперт сифатида қатнашиш;

– тадқиқ қилинган объектлар бўйича махсус йўл кўрсаткич яратиш;

– публик таълим хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;

– ихтисосликка мос мавзу бўйича турли хизматларни кўрсатиш **қобилиятига эга бўлиши лозим.**

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

– Ўзбекистон ва жаҳон тарихига оид турли тадқиқотларни амалга ошириш, улар билан боғлиқ амалиётларни ўтказиш, илмий-тадқиқот натижаларини амалиётга татбиқ этиш ҳамда уларга оид адабиётларни экспертиза қилиш тартиб-қоидаларини ишлаб чиқишда қатнашади;

– махсус адабиётлар ва бошқа тарихга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқларини ўрганади;

– илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, тарихий адабиётлар экспертизасини амалга оширишда қатнашади;

- маълумотларни жамлайди, қайта тайёрлайди, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилади;
- тадқиқот натижалари ва ишланмаларини татбиқ этишда қатнашади.

Маънавий-маърифий фаолиятида

- Ёшлар иттифоқи ташкилоти ва маҳаллаларда маънавий-маърифий масалалар бўйича индивидуал суҳбат ўтказиш;
- Тарих фани соҳасига оид мавзуларда маънавий марказларида маърузалар ташкил этиш;
- Ўзбекистон ва жаҳон тарихига оид манбалардан илмий, маънавий-маърифий соҳада фойдаланишни ташкиллаштириш;
- Умуминсоний кадриятлар, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садокат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бера олиш *қобилиятига эга бўлиши лозим.*

2. 60220300 – Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, гуманитар илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;
- ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллаш билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;
- янги билимларни мустақил эгаллаш билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тасаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- фуқаролик жамиятининг долзарб масалаларини билиши, Ўзбекистон ривожлантириш стратегиясига асосланган фаол ҳаётини нуктаи назарга;
- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши: гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;
- Ватан тарихини билиши, маънавий миллий ва умуминсоний кадриятлар масалалари юзасидан ўз фикрини баён қила олиши ва илмий асослай билиши, миллий истиклол ғоясига асосланган фаол ҳаётини нуктаи назарга эга бўлиши;
- табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ходисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;
- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;
- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;
- тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;
- янги билимларни мустақил эгаллаш билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;

соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тасаввур
хамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиққитириш уқув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Инновация, электрон манба, электрон кутубхона, масофавий таълим, хронология, метрология, фан ва техника, антропогenez, археология, этнология, Ўзбекистон тарихи, даврлаштириш, давлатчилик, термачилик, овчилик, уруғ жамоалари, ҳарбий демократия, ҳарбий қабила иттифоқи, цивилизация, дипломатия, ўлкашунослик, тарихий география, геосиёсат, суверенитет, варварлар, тенденция, абсолютизм, трансформация, консолидация, мезей, архив, манбашунослик, тарихшунослик, тариқат, тасаввуф, маданият, санъат, таълим технологиялари, халқаро муносабатлар, сиёсий таълимотлар, алломалар, этногенез, этник тарих, методология, тарих фалсафаси.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Мирзо Улутбек номидаги Ўзбекистон
Миллий университети

Ректор И.У.Маджидов

202_йил « _____ » _____

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий таълимни ривожлантириш
тадқиқотлари ва илг'ор технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор М.Эсанов

202_йил « _____ » _____

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Тарих институти

Директор А.Зиё

202_йил « _____ » _____

М.Ў.

Тошкент Давлат Шарқшунослик университети

Ректор Г.Ш.Рихсиева

202_йил « _____ » _____

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети 60220300-
Тарих(мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) бакалавр таълима йўналиши бўйича
Малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқувчилар, турдош олий таълим
муассасалари ва асосий кадрлар истеъмолчилари ўртасида
КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

202 йил

Биз қуйида имзо чекувчилар – Ўзбекистон Миллий университети ректори И.Маджидов, ЎзР ФА Тарих институти директори А.Зиё, Тошкент Давлат Шарқшунослик университети ректори Г.Рихсиева билан биргаликда бакалаврият таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режаси мазмуни билан танишиб чиқиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик:

60220300-Тарих(мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) таълим йўналиши

Юқоридаги бакалаврият таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб чиқилишида кадрлар истеъмолчилари, турдош ОТМ лар томонидан қўйилган талаблар инобатга олинган.

Малака талаблари ҳамда ўқув режаси ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сон, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сон, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга ошириладиган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сон, 2019 йил 17 июндаги “2019-2023 йилларда Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сон, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 22 июндаги “2021/2022 Ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-5157-сон Қарорларига ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, шунингдек, халқаро талабларга асосланган.

Таълим йўналиши ва 60220300-Тарих(мамлакатлар ва йўналишлар бўйича) бўйича малака талаблари ўқув режа ва фан дастурлари ҳамда бошқа ҳужжатларни яраштириш учун асос бўлиб ҳисобланади.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаси ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этиш мумкин.

Ўз РФА Тарих
институти директори

A. Ziyov

Азамат Зиё

Тошкент Давлат Шарқшунослик университети
Ректори

G. Rixsiyeva

Г.Рихсиева

Ўзбекистон Миллий университети
Ректори